

Titel: II.

Citation: "II.", i *Proceskommissionen af 1868. Offentliggjort 1875*. Onlineudgave fra Lovforarbejder: <https://tekster.kb.dk/catalog/jura-texts-r01-shoot-chptrd1e23746/facsimile.pdf> (tilgået 26. april 2024)

Anvendt udgave: *Proceskommissionen af 1868. Offentliggjort 1875*

Ophavsret: Love, administrative forskrifter, retsafgørelser og lignende offentlige aktstykker er ikke genstand for ophavsret. Du kan frit kopiere, distribuere eller fremføre materialet uden at bede om tilladelse.
Hvis materialet indeholder selvstændige bidrag, skal du være opmærksom på, at disse bidrag kan være beskyttet af ophavsret. Selvstændige bidrag må gengives i forbindelse med aktstykket. Hvis det selvstændige bidrag bruges adskilt fra aktstykket, gælder de øvrige ophavsretlige regler.

indbringes, eller Retshandlingen begjæres for ret Værneeting; er det Tilfældet og den vedkommende Embedsmand tillige ifølge sin Bestikelse eller ifølge særlig Hjemmel, ift. § 78, er berettiget til at optræde ved dette Værneeting som Anklager, have Domstolene ifte Videre at prøve. Derjom f. Ex. en Statsanklager begjæres en enkelt Retshandling, naagtet han ifte er kaldet til at paatale Sagen, og uden at den kan betegnes som uopjættelig, vedkommer det ifte Retten, om han er foranlediget dertil af rette Vedkommende eller ifte; det er et Spørgsmaal vedkommende den paagjældende Myndigheds indre Forretningsgang. Deraf følger da, at det er tilstrækkeligt med Hensyn til de Tilfælde, hvor flere Værneeting kunne vælges, at udtale den almindelige, baade paa offentlige og private Sager anvendelige Regel, at Valget tilkommer Anklageren; det vil i offentlige Sager fige, at Retten har at anerkjende den Statsanklager eller Politimester som paataleberettiget, der har et af Værneetingene for sig, uden at det vedkommer Retten, om han optræder uden eller efter Afale med den eller de andre lige kompetente Myndigheder eller ifølge en Afgjørelse af højere Myndighed. Hvad denne Valgret iøvrigt angaar, kræver den Sigtedes Interesse, at Valget ifte ensidig kan gjøres om, men at Dmgjørelse maa heri i private Sager paa den Sigtedes Samtykke, i offentlige Sager paa en Retsbestlutning ifølge Anklagerens Andragende. Efter det indskrænkede Omfang og Bestaffenheden af de Tilfælde, hvor Udvalget begrunder et Valg, er det derimod ifte fundet rigtigt at give den Sigtede Ret til at forder en Afgjørelse herom, og heller ifte at give Retten Beføjelse til at omgjøre Valget i Embeds Medfor. Da Talen er om to Retter, og Dvergangen fra den ene til den anden ifte beror paa Mangel af Kompetence, maa hin Retsbestlutning enten træffes af en dem begge overordnet Ret eller heri paa Enighed. At Valg af Ret til Forundersøgelse ifte præjudicerer Valget af den dømmende Ret, er naturligt, da der vel er en materiel, men ingen formel Forbindelse mellem disse to Stadier af Straffesagen.

II

Forening af Straffesager.

At der fra den Sigtedes Side ifte i og for sig kan gjøres nogen berettiget Indvending mod Forening til een Sag af Søgemaal med den samme Person for forskellige strafbare Handlinger eller mod flere Personer som besaglige i en strafbar Handling, maa anses for givet. Lovgivningens Regler om Straffens Beregning ved Sammenstød af Forbrydelser begrunde i det første Tilfælde, og Forholdet mellem de flere Sigtede i det andet Tilfælde en materiel Sammenhæng mellem Søgemaalene, i Kraft af hvilken den eller de Sigtede maa finde sig i Foreningen, hvis denne er hensigtsmæssig. Men Foreningen er ifte altid hensigtsmæssig. Den kan medføre Forhaling, gjøre Sagens Behandling vanstelig, bidrage til at forlænge Baretægtsfængsel n. v. Til disse Ulemper, som kunne vise sig saavel under Forundersøgelsen som under Hovedforhandlingen, kommer, hvad den sidste angaar, særligt Hensynet til den mundtlige Forhandling, hvis Lær ofte vil gjøre en Forening uhensigtsmæssig, som under den skriftlige Proces ifte vilde frembyde betydelige Ulemper. Reglerne om Forening eller Sønbring af de nævnte sammenhængende Søgemaal bør derfor i den reformerede Proces tilfælde en stor Frihed, for at de kunne søje sig efter ethvert enkelt Tilfældes Krav. Det bør herved bemærkes, at den materielle Strafferets Regler om Straffens Beregning i Sammenstødstilfælde vel lettest kunne fyldestgjøres ved Paa dømmelsen under Et, men dog ifte frembyde nogen Hindring for en Sønbring i flere Sager. Dette viser Straffelovens § 64, og det er denne Regel, hvis Analogi bliver at følge, naar Adskillelse af flige Søgemaal finder Sted, uden at dette har den Grund, som Paragrafen nærmest har for Oje. Kun vil det, for at Straffelovens Tanker kan blive fuldt fyldestgjort, saavidt muligt være at paafe af Vedkommende, hvis Bestlutning Sønbringen flydes, at der iagttages den Rækkefølge, at

den Handling, der antages at ville medføre den strengste Strafart, behandles først, en Anvisning, der imidlertid ikke altid vil kunne følges, og som ikke egnen sig til at optages i Loven, da ingen procesuelle Følger kunne knyttes til dens Afslagslagelse.

Ved Afgjørelsen af det Spørgsmaal, i hvis Haand Bestemmelsen om Forening eller Adskillelse af de nævnte sammenhængende Sogsmaal, skal lægges, maa der skelnes. Anklagerens selvstændige Stilling medfører ligesom, at det ikke kan undrages ham at afgjøre, paa hvilket Tidspunkt han finder det rigtigst at bringe et Straffesogsmaal for Retten. Enhver Sag, som ikke har overfædet Efterforsknings Stadium, er som saadan Domstolene uvelkomne; kun Anklageren kan afgjøre, om det rette Tidspunkt for at rejse Sag er kommen. En Grænse herfor ligger nu i vor Ret ikke meget vidtgaaende Bestemmelser om Forældelse af Strafftyd. Heraf følger, at det altid er muligt for Anklageren at undgaa Foreningen, saalænge han ikke har bragt de flere Sogsmaal for Retten, være sig til Forundersøgelse eller for den dømmende Ret. En Regel om, at den offentlige Anklager skal forene sine Sogsmaal, naar de samtidig ere modne til at bringes for Retten, har ingen reel Betydning, da Afgjørelsen af, om de ere modne, kun kan tilkomme ham. Naar derimod Sogsmaaltene paa samme Tid søvne for Retten, nemlig henholdsvis Undersøgesdommeren eller den dømmende Ret, før Afgjørelsen af deres Forening eller Adskillelse ligger i Rettens Haand. Dels følger dette i Almindelighed af Rettens proceslevende Myndighed, dels kræves det i Sammenstødsfælde af Hensynet til den Sigtede, da han har ligesaa megen Interesse i Spørgsmaalet som Anklageren. For at lette Udøvelsen af denne Rettens Myndighed, bør det saavidt mulig være en Pligt for Anklageren at forene de samtidige materielt sammenhængende Sogsmaal (strax eller ved Kontinuationsogsmaal); det bliver da den Ret, ved hvilken de flere Sogsmaal søvne, overladt at afgjøre, om denne foreløbige Forening skal vedblive eller ikke. En saadan Pligt kan nu paalægges, hvor Anklageren er den samme, og saaledes maa altid offentlige Myndigheder opfat-

tes. Herheden af ligeartede Myndigheder (de flere Statsanklagere, de flere Politimestre) opføre ikke ligeoverfor Domstolene Myndighedens Enhed, og fortaaviddt Myndighederne ikke staa i dette Forhold til hinanden, saasom Statsanklagerne og Politimestrene med Hensyn til deres forskellige Virkefæds, har Udlafets § 35 sidste Stykke og § 38 fjernet de heraf følgende Banstetigheder. Kun i det Tilfælde kan hin Pligt altsaa ikke paalægges, naar flere Private ere paataleberettigede med Hensyn til de forskellige Sogsmaal. Indtræder af denne Grund den Situation, at flere materielt sammenhængende Sogsmaal maatte søvne for forskellige Retter, bør dog Muligheden af Forening ved Retsbeslutning ikke udelukkes, men den kræver særsege Bestemmelser om, hvilken Ret der er beføjet til at tage den ommeldte Beslutning (se. det preussiske Udlaf af 1865 §§ 61 og 62).

De saaledes udvirkede Grundsætninger ligger til Grund for Reglerne i Udlafet. § 70 udtaler den almindelige Regel, at den eller de Paataleberettigede kunne forene de materielt sammenhængende Sogsmaal og kapitler hertil i alle Tilfælde, hvor Paatalen ikke tilkommer flere private Anklagere, Forpligtelsen til at forene, naar Forfølgning sker samtidig, hvorunder indbefattes saavel de Tilfælde, at de paa samme Tid indbringes for Retten, som det, at det ene Sogsmaal følger efter det andet, men bringes for Retten, inden Forfølgning er endt (Forundersøgelsen sluttet eller Dom gaaet). § 72 hjemler dernæst Retten Beføjelse til at adskille de i Henhold til § 70 forenede Straffesager, og § 73 til at forene saadanne materielt sammenhængende Sogsmaal, som maatte sondrede søvne for Retten, hvortil Paragrafens andet Stykke da indeholder den nødvendige supplerende Regel. Det ligger i Udtrykkene paa flere Steder, at de paagældende Sogsmaal, om hvis Forening der skal kunne være Tale, ikke indbyrdes maa befinde sig paa de forskellige Trin, der betegnes ved Forundersøgelsen og den dømmende Ret. Det er en Selvsølge, at den dømmende Ret f. Ex. ikke kan benytte sin Myndighed efter § 73 til at beslutte Forening af et for den søvvende Sogsmaal med en anden Sag, der

befinder sig paa Forundersøgelsens Trin. Heller ikke behøver en Forening under Forundersøgelsen at medføre Forening for den dømmende Ret. Forundersøgelsen kan adskilles i Hensind til § 72; navnlig kan det være hensigtsmæssigt at slutte den for en Forbrydelses Vedkommende, medens den fortsættes med Hensyn til en anden, hvilket da ofte vil medføre, at ingen særlig Behandling for den dømmende Ret kan finde Sted. Høres Forundersøgelsen til Ende i Retsstadiet, vil vel Følgen af den Frist, der er sat for Sagens Indbringelse for den dømmende Ret, ordentligvis være, at Anklageren maa forene Anklagen for den dømmende Ret; men herved er dog Reglen i § 245 at mærke.

Foreningen af Sagsmaal kan ikke gjenneføres uden særegne Regler dels angaaende Rettens almindelige Competence, naar Sagerne søndrede høre for forskellige Arter af Retter, se herom §§ 10 og 12, dels om Bærnerthinget, naar Sagerne søndrede vilde høre for forskellige Bærnerthing. Om Bærnerthing for Forbrydelser, som i Hensind til § 70 forfølges under Ret. handler § 71. I denne er Principet forsaavidt det samme som efter den gjældende Ret, som Bærnerthinget for en hvilkenombest af de til een Sag forenede Sagsmaal kan være Bærnerthing for Alle. Fremdeles har Udvalget ogsaa den Grundsatning særlig med den gjældende Ret, at Prævention er afgjørende mellem de flere ligeberettede Bærnerthing. Men medens hin første Regel i den gjældende Ret kun er udtalt med Hensyn til de forskellige Gjerningssteders Bærnerthing, er Reglen her affattet mere almindelig, idet den ogsaa maa gjælde ved Konflicten mellem flere Hjemthing eller Paagribelsessteders Bærnerthing. Hertil knytter Paragrafen endvidere en Regel, der nødvendiggøres ved de forskellige ikke ligeartede Retter. Forsaavidt derimod Udvalget i Almindelighed tillægger Gjerningsstedet Fortrin for de to andre Bærnerthing, fordrer Konsekvensen Sagttagelsen heraf ogsaa ved sammenhængende Sagers Bærnerthing. Medens dernæst den gjældende Ret lader Præventionen indtræde allerede med de første Efterforskningsstrid, (hvor den Gjerning er begaaet, der har givet Anledning til Paagribelsen

— nærmest har givet Anledning til Forfølgningen*), stemmer det med den gjennemførte Adskillelse mellem Efterforskningen, som liggende i Anklagemundighedens Gaard, og Sagens Ansvareliggjørelse ved Retten, at Bægten maa lægges paa denne sidste, en Regel, som ogsaa frembyder det Fortrin, at den giver Beslægtethed til et overvejet, ikke ved Tilfældigheder bestemt Valg, jfr. ogsaa det nye tykke Udvalgt § 6. Reglen herom udtaler § 71 ved blandt de flere almindelige Bestemmelser i Kapitlets Nr. I ogsaa at henviser til § 69, der har den samme Regel ved det Valg imellem flere Bærnerthing, som denne Paragraf har for Dje.

Naar Retten gjør Brug af sin Beføjelse til at adskille Sager, eller der af anden Grund indtræder Adskillelse af Sager, som ere forfulgte i Forening for dem, maatte man uden en særegen Regel komme til det Resultat, at de Sager, for hvis samlede Forfølgning ved Retten kun Foreningen indeholder Gjennem, — hvad enten denne nu har bevirket, at en Sag er kommen for en Landsret, i Stedet for en Underret, eller for et andet Bærnerthing, end ellers vilde være Tilfældet — maatte ophøre at behandles ved denne. At imidlertid denne Konsekvens ikke behøver at fastholdes, ligger i Karakteren af de Retsregler, som paa Grund af Foreningen ere særegne (jfr. §§ 13 og 67). Om Sagen for beholdes af Retten eller ikke, kan derfor afgjøres efter HensigtsmæssighedsHensyn, og det bør overlades Retten at tage Bestemmelse herom. Dette udtaler § 72 2det Punktum; derimod ligger der ikke i dette, at Rævninger kunde komme til at medvirke i en udsøndret Skeravningsag.

At Straffesager, der ikke paa den ovenomhandlede Maade ere materielt sammenhængende, forenes, kan under visse Omstændigheder være hensigtsmæssigt, f. Ex. naar der er Tale om en Række ensartede strafbare Handlinger (Politiforlekker, Løsdovtrædelser), begaaede af flere Personer, der dog ikke kunne siges at være Deltagere i een Handling. Retten bør da kunne anordne Foreningen, hvis ingen af Parterne gjør Indsigelse herimod, se § 73. Da der her ikke kan være Spørgsmaal

om at paalægge Anklageren en Pligt til at forene Sagsmaalene, udtræves ogsaa for saadanne Tilfælde den i § 73 2det Stykke givne Regel for uden Hensyn til Tilfældigheder at muliggjøre Foreningen.

Retten's Beslutning at adskille forenede Straffesager er proceslebende og maa kunne omgjøres; men har Retten i Forbindelse med Adskillelsen berøvt Sagen fra sig i Henhold til § 72 2det Punktum, maa Bestemmelsen om Gjenforening rette sig efter Reglen i § 73 2det Stykke. Fremdeles kan, naar Forening af Sager i Henhold til § 73 2det Stykke er tværtat ved en Beslutning af en anden Ret end den, der nu adskiller, denne ikke frit kenslytte sin Ret efter § 72 2det Punktum til at bortvise, men en saadan Beslutning kræver aiter Anvendelse af Reglen i § 73 2det Stykke. Se herom § 74.

En materiel Sammenhang mellem Straffesagsmaal af en anden Art end den tidligere omhandlede er der i det i § 75 ommeldte Tilfælde, jfr. Straffelovens §§ 206 og 219. Her er overensstemmende med den civile Processens Regler et Modogsmaal begrundet ved Hovedsagsmaalets Bærnehing, en Regel, der selvfølgelig kan finde Anvendelse i private Straffesager. At Retten bør have den i §§ 72 og 74 hjemlede Myndighed med Hensyn til slige Modstraffekrav, kan ikke være tvivlsomt.

III.

Stedlige Grænser for Embedshandlinger i Strafferetsplejen.

Retterne ere bestikede med Domsmyndighed for en bestemt Retskreds (Landsretten selvfølgelig for en Kreds, der omfatter adskillige Underretskredse). Udenfor denne Kreds har Retten ikke Domsmyndighed. Skal der altsaa i en Sag, som er anhangig ved en Ret, foretages en Retshandling udenfor Retskredsen, vil den regelmæssige Vej være Henvendelse til den Ret, i hvis Kreds Handlingen skal foretages. Det følger af Statsforholdet, at den Ret, til hvilken Rekvizitionen er stillet, ikke kan

vægre sig ved at efterkomme denne, naar de for Foretagelsen af den paagjældende Retshandling foreskrevne Betingelser ere tilfælde, hvilket det selvfølgelig maa være dens Ret og Pligt at prøve. (Forholdet er et andet og ikke berørende, naar Landsretten paalægger en den underordnet Undersøgelsesbommer at foretage en Retshandling). Fra den almindelige Regel, som § 76 udtaler, bør der dog af Genfigtmæssigheds hensyn tilfældes Undtagelser, ligesom i den gjældende Ret (se Rdg. 29de November 1837 §§ 4, 6). Herom handler § 77, der skelner mellem visse Handlinger, som en Ret uden videre Betingelser kan lade foretage i en anden Retskreds, nemlig Forsyndelser (ved Stævningsmand eller Politiet, se Kap. IX.) og Paagribelser i Tilfælde af Anholdelse, Fængsling m. v., og andre Handlinger, der kun i paatrængende Tilfælde uden Videre kunne foretages i den fremmede Retskreds, men ellers kun ifølge Bemyndigelse. Det vilde vel nærmest stemme med Retsorganisationen at kræve Bemyndigelse af højere Ret; men Retsbetydningssyn f. Gr. ved en Forundersøgelse, tale for, at ogsaa Samtykke af Retten i den fremmede Kreds bør være tilstrækkelig. Man saalest efter Omstændighederne den Dmvej undgaaes at henvende sig med Rekvizition til Retten i den fremmede Kreds, da bør ogsaa det kunne undgaaes til Udførelsen af Beslutningen at henvende sig til Politiet i den fremmede Kreds; den bør kunne ske ved Politiet i Retten's egen Kreds.

Ogsaa Prokuratormyndighederne (Statsanklagernes, Politimestre) ere bestikede for bestemte Kredse, og § 76 udtaler derfor den samme Hovedregel for deres Vedkommende, hvilken ogsaa, som tidligere bemærket, har Betydning for Retten. Men ogsaa her bør saa meget mere Undtagelser anerkendes; om disse handler § 78.

Kapitel VIII.

Om Retsmøder og Retsbøger.

De tilbageværende Kapitler af Udvalsets første Afsnit omhandle forskellige Forhold, som